

В.С. Мірошниченко,
кандидат культурології, старший викладач
Харківської державної академії культури

ІДЕОЛОГІЯ В КОНТЕКСТІ ГУМАНІТАРИСТИКИ І / АБО ГУМАНІТАРИСТИКА ЯК ЧАСТИНА ІДЕОЛОГІЇ

Ідеологія є одним із можливих контекстів гуманітаристики. Коли я пишу, що «ідеологія є», то таким чином не надаю визначення, адже будь-які визначення виявляються тавтологічними. Ці тези стосуються обох частин тексту, винесених до заголовку. Дві частини є приватними випадками однієї, як і одна – загальним випадком двох.

Спираючись на думки Людвіга Вітгенштайна, можна зазначити наступне: ідеологія себе показує, оприявлює. Я її описую, але не приписую остаточних дефініцій (дефініцій в цілому). Вона дотична до світу, вона присутня. Присутність ідеології проявляється множинністю феноменів, які не обов'язково маніфестують її відкрито, так само як і вона не завжди напряду виявляє феномени (як і власну присутність або свої складові). Специфіка контекстів ідеології не має жодного значення, якщо ми сприймаємо їх як сукупність фактів логіки. Значення ідеології й ідеологія як така є тотожністю. Тобто, якщо я описую ідеологію і згадую при цьому контекст, то цей контекст буде її значенням, якщо я змінюю контекст, то змінюється і значення, сукупність контекстів є сукупністю значень ідеології.

Як описати / показати ідеологію? Є намір промовчати і так указати на вичерпність і, одночасно, на протилежність, спрямувавши її (ідеологію) до етики, естетики, релігії. Втім, питання поставлене доволі ясно, якщо питання поставлене таким чином, то має бути відповідь («6.5. If a question can be framed at all, it is also *possible* to answer it» [1, с. 216]). Ідеологія описується / показується (в реченні (пропозиції), слові, в графічному зображенні тощо) належними допоміжними конструктами: ідеографемами, ідеологемами, а також операціями кон'юнкції, диз'юнкції та ін. Ідеологія не є лише теорією, вона відображає світ, нехай і штучно, викривлено, але водночас і напряду, природно. Вона відображає світ, а отже є ним.

Отже, що (не)може означати «контекст гуманітаристики» / «гуманітаристика як частина»? Лише те, що в межах названого контексту / частини мусимо дотримуватися правил, моделюючи «мовну гру» (за Л. Вітгенштайном). Певним чином ці правила вже

сформульовані назвою контексту / відсиланням до частини і не потребують додаткових пояснень. Деконструкція ідеології експлікується її появою. Деконструкція ідеології не з'являється до ідеології. Якщо ми припускаємо наявність «деконструкції ідеології до появи її самої», то таке припущення буде гіпотетичним (ми не вдаємося до застосування причинних зв'язків). За аналогією і майбутнє ідеології, її деконструкція, не залежать від її теперішнього. Деконструкція ідеології є тотальністю запитування. В площині логіки ми можемо надати відповідь (в площині логіки і мови), те, що знаходиться поза межами логіки / мови ми не здатні зміркувати, а отже і надати вичерпну відповідь на запитування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Витгенштейн Л. (2019). Логико-філософський трактат. [Сост. И.С. Добронравов, Д.Г. Лахути, В.Н. Садовский]. – Москва: Канон.